

[Niels Westerby.]

som man fortjente. De dårlige afsætningsmuligheder i udlandet — fordi vi ikke har fået en bred europæisk markedsløsning — de stigende omkostninger, de forholdsvis lave priser, det, man kalder prisklemmen, alt er medvirkende til, at den enkelte landmands store indsats i efterkrigstiden ikke har ført til, at han har fået det ud af det, som han fortjente. Derfor er der med rette blandt mange landmænd en bitterhed over udviklingen, en bitterhed over, at den store indsats, de har gjort, ikke har ført til de ønskede resultater.

Så er det, man må spørge sig selv: hvordan kan vi komme videre? I de senere år har vi gennemført en række bistandsordninger for landbruget. Der har været tale om tilskud, og der er tale om hjemmemarkedsordninger. Det er bistandsnørdninger, som er nødvendige i en vanskelig tid. Men det, der må være perspektivet både for landbruget selv og for byerne, for dem, der bor i byerne eller virker i byerhvervene, det er på længere sigt at overflødigøre disse bistandsordninger. Jeg ved, at der er mange landmænd, som vel føler, at ordningerne er nødvendige i den foreliggende situation, men som helst ville være dem foruden. Jeg ved, der er mange i byerne, som føler en solidarisk forpligtelse med landbruget, men som også gerne ville se en ende på, at man skal have disse bistandsordninger som en byrde, for det er de jo.

Man må da stille sig selv det spørgsmål: hvad er det, der skal til i landbrugslovgivningen? Hvad er det, der skal til for dansk landbrug? Jeg startede med at sige, at jeg tror, det vigtigste af alt er en større kapitaltilførsel til landbruget. Man kan ikke gennemføre dette at få bedre bygninger, få mekaniseret, få rationaliseret, få effektiviseret og navnlig også specialiseret, uden at man får en stærkere kapitaltilførsel til landbruget. Jeg tror derfor, at den del af drøftelserne i landbokommissionen, der drejer sig om landbrugets finansiering, må fremmes hurtigst muligt, og jeg beder landbrugsministeren om at prøve på at fremskynde dette arbejde, så vi kan komme til at drøfte finansieringsproblemet.

Jeg vil gerne i denne forbindelse pege på, at det især er over den almindelige

økonomiske politik, der skal gøres en indsats for, at landbruget kan få den fornødne kapital til en rente, der, om jeg så må sige, kan sikre landbruget rentabilitet.

Derefter til de lovforslag, som vi behandler i dag. Der vil jeg gerne sige, at strukturproblemet jo er i centrum; det kan man ikke komme uden om, når man har lyttet til debatten i dag. Man fik ligesom fornemmelsen af, at nogle var varme forkæmpere for det lille landbrug, d. v. s. det landbrug, der har et lille jordtilliggende, og nogle var gladere for det landbrug, der har et større jordtilliggende. Jeg tror ikke, at det i fremtiden vil være rigtigt at vurdere, om det er et lille eller et større landbrug, alene på grundlag af, hvor stort jordtilliggendet er. Det tror jeg slet ikke. Jeg tror, at fremtidens inddeling af landbrug må ske på basis af den investerede kapital og jordtilliggendets størrelse, altså jordgange kapital. Man vil sikkert i fremtiden kunne opleve, at et mindre jordtilliggende med en stor kapitalindsats — altså det, man kan kalde et mindre, specialiseret landbrug — vil kunne blive kaldt et stort landbrug. Man vil sikkert også i fremtiden kunne komme til at opleve, at et landbrug med et stort jordtilliggende, men med en lille kapitalindsats vil blive så ekstensivt drevet, at det nærmest må kaldes et lille landbrug.

Det må i og for sig undre, at vi i dag står her og fører en debat om landbrugets struktur, hvorunder vi alene diskuterer, hvor stort jordtilliggendet skal være, og hvilke øvre grænser der skal være for det. Jeg er enig med dem, der siger, at ingen i det høje ting kan udtale sig om, hvad der er den rigtige størrelse, om det er det lille, det mellemstore eller det store landbrug. Ingen har den fornødne sagkundskab hertil. Men det, det drejer sig om, er at give landbrugets udøvere mulighed for selv at finde ud af det, at give dem muligheder for en fri udfoldelse, en fri udfoldelse, der vil gå i retning af mindre jordtilliggende, men høj specialisering og stor investering, og som i nogle tilfælde vil gå i retning af at samle et større jordtilliggende og få et passende produktionsapparat til dette både med bygninger og maskiner o. s. v. Jeg tror, vi må se i øjnene, at det må være rigtigt — i lighed med, hvad